

(19) Országkód:

HU

**MAGYAR
KÖZTÁRSASÁG
ORSZÁGOS
TALÁLMÁNYI
HIVATAL**

SZABADALMI LEÍRÁS

(11) Lajstromszám:

209 303 B

(21) A bejelentés száma: 3464/91
(22) A bejelentés napja: 1991. 11. 04.
(30) Elsőbbségi adatok:
608 772 1990. 11. 05. US

(51) Int. Cl.⁵

C 07 D 463/00

C 07 D 501/00

(40) A közzététel napja: 1992. 06. 29.
(45) A megadás meghirdetésének dátuma a Szabadalmi
Közlönyben: 1994. 04. 28. SZKV 94/04

(72) Feltaláló:

Blanchard, William Bevan, Indianapolis, Indiana (US)

(73) Szabadalmaz:

Eli Lilly and Co., Indianapolis, Indiana (US)

(74) Képviselő:

S.B.G. és K. Ügyvédi és Szabadalmi Iroda,
Budapest

(54)

Eljárás észter-hasításra a cefalosporin-gyártásban

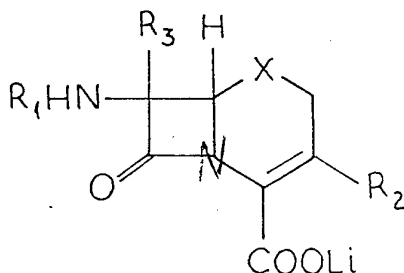
(57) KIVONAT

A találmány tárgya eljárás (I) általános képletű vegyü-
letek előállítására – e képletben

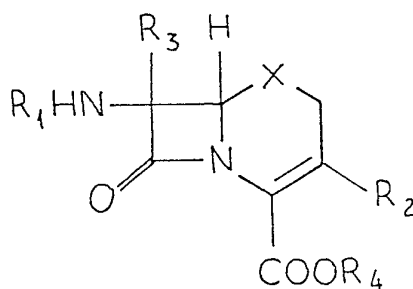
X jelentése -CH₂-csoport vagy kénatom,

R₁ jelentése hidrogénatom, formil-, tritil-, ftalimido-,
triklór-acetil-, klór-acetil-, bróm-acetil- és jód-ace-
til-csoport, benziloxi-karbonil-, 4-fenil-benziloxi-

karbonil-, 2-metil-benziloxi-karbonil-, 4-metoxi-
benziloxi-karbonil-, 4-fluor-benziloxi-karbonil-, 4-
klór-benziloxi-karbonil-, 2,4-diklór-benziloxi-kar-
bonil-, 4-bróm-benziloxi-karbonil-, 3-bróm-
benziloxi-karbonil-, 4-nitro-benziloxi-karbonil-, 4-
ciano-benziloxi-karbonil-, 1,1-difenil-et-1-il-oxi-

(I)

(II)

karbonil-, ciklopentanil-oxi-karbonil-, 1-metil-ciklopentanil-oxi-karbonil-, ciklohexanil-oxi-karbonil-, 1-metoxi-ciklohexanil-oxi-karbonil-, 2-metil-ciklohexanil-oxi-karbonil-, 2-(4-tolil-szulfonil)-etoxi-karbonil-, 2-(metil-szulfonil)-etoxi-karbonil-, 2-(trifenil-foszfin)-etoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-(Fmoc), 2-(trimetil-szilil)-etoxi-karbonil-, alliloxi-karbonil-, 1-(trimetil-szilil-metil)-prop-1-en-3-il-oxi-karbonil-, 4-acetoxi-benziloxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, 2-etinil-2-propoxi-karbonil-, ciklopropil-metoxi-karbonil-, 4-(deciloxi)-benziloxi-karbonil-, 1-piperidil-oxi-karbonil-, benzoil-metil-szulfonil-, 2-nitro-fenil-szulfonil-csoport, difenil-foszfin-oxid, 1,2-bisz-(dimetil-szilil)-etilén, p-nitro-benziloxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-csoport vagy egy $RC(O)-$ általános képletű acilcsoport, amelyben

R_7 jelentése ciklohex-1,4-dienil-csoport, vagy egy (1) általános képletű, adott esetben helyettesített metilcsoport, ahol a és a' jelentése az előbbi, vagy megegyezik R_6 előbbiekből megadott jelentésével, és

Q jelentése hidroxil-, 1-4 szénatomos alkanoil-oxi-, karboxi-, szulfo- vagy amino-csoport, vagy

R jelentése $R_8-C(O)-$ általános képletű ketocsoport

vagy egy $R_8C=N-OR_9$ általános képletű helyettesített oximino-csoport, ahol

R_8 jelentése megegyezik R_6 vagy R_7 előbbiekből megadott jelentésével és

R_9 jelentése hidrogénatom, 1-4 szénatomos alkil-, karboxi-csoporttal helyettesített alkil- vagy (3) általános képletű cikloalkil-csoport, amelyben

b és b' jelentése egymástól függetlenül hidrogénatom vagy 1-3 szénatomos alkilcsoport, vagy a kapcsolódó szénatommal 3-6 tagú gyűrűt képez,

n értéke 0-3 és

R_{10} jelentése hidroxil-, 1-4 szénatomos alkoxi-, amino-, 1-4 szénatomos alkil-amino- vagy di-(1-4 szénatomos)-alkil-amino-csoport,

R_2 jelentése klór-, brómatom vagy metilcsoport,

R_3 jelentése hidrogénatom, 1-4 szénatomos alkoxi-, 1-4 szénatomos alkil-tio- vagy formamido-csoport -,

azzal jellemezve, hogy egy (II) általános képletű szubsztitutumot – e képletben X, R_1 , R_2 és R_3 a fenti és

R_4 jelentése metil- vagy etilcsoport –

LiI-dal reagáltatunk olyan reakcióközegben, amely jelentős mennyiségű acetonitrilt tartalmaz.

A találmány a szerves kémia és a cefalosporin antibiotikumok szintézise területére tartozik. A találmány tárgya: továbbfejlesztett eljárás a metil- vagy etil-észtercsoport eltávolítására cefalosporin- és karbacefalosporin-karbonsavakból. Az eljárás gazdasági szempontból fontossággal bír, mivel a cefalosporin antibiotikumokat gyakran észter-alakban dolgozzák fel. A metil- és az etilészterek egyszerűen és gazdaságosan kezelhetők a kémiai feldolgozás során, mégis ezeket ritkán alkalmazzák, mivel eltávolításuk bonyolult. Az észtercsoportot azonban végül is el kell távolítani, mivel a cefalosporinokat gyógyszerként sav vagy só alakban használják fel.

Karbonsavak esetében számos védőcsoport-típust javasoltak és alkalmaztak már. A megfelelő standard kézikönyv (J. F. W. McOmie Ed.: Protective Groups in Organic Chemistry, Plenum Press, New York, 1973) az 5. Fejezetet szenteli ennek a témának. Karboxil-védőcsoportként egyszerű észtereket javasolnak, a cefalosporin-szakember azonban ritkán alkalmazza a metil- vagy etilésztereket, a dezészterezési folyamat nehézségei miatt.

A védőcsoportnak olyannak kell lennie, hogy szelektíven, jó kitermeléssel legyen eltávolítható könnyen hozzáférhető reagensekkel, amelyek nem támadják meg a regenerált funkciós csoportot. A hagyományos metil- vagy etil-dezészterezési módszerek erős savakat, pl. trifluor-ecetsavat igényelnek, ami azzal a közvetlen hátránnyal jár, hogy a dezészterezés befolyásolhatja a molekula más funkciós csoportjait is, nemcsak az egyszerű észtert. A technika állása szerint a cefalosporin gyártásban nemkívánatos egyszerű észter karboxil-védőcsoportok alkalmazása, az extrém dezészterezési fel-

tételek és a tisztítás nehézségei miatt (Flynn: Cephalosporins and Penicillins, Academic Press, New York, 1972, p. 172.).

A találmány tárgya enyhe körülmények között végezhető dezészterezési eljárás, amely minimálisra csökkenti a cefalosporin vegyületek bomlását. Az eljárás ezenkívül a gyógyászati szempontból elfogadható termék egy lépésben való elkülönítését és tisztítását teszi lehetővé.

A találmány tárgya eljárás (I) általános képletű vegyületek előállítására – e képletben

X jelentése $-CH_2-$ csoport vagy kénatom,

40 R_1 jelentése hidrogénatom, amino-védőcsoport vagy egy $RC(O)-$ acil-csoport, ahol

R jelentése hidrogénatom, 1-6 szénatomos alkil-, ciano-, karboxi-, aminocsoporttal vagy halogénatommal helyettesített 1-6 szénatomos alkil-, 1-4 szénatomos alkoxi-, 1-4 szénatomos alkil-tio-, trifluor-metil-, trifluor-metil-tio-, naftil-csoport, egy adott esetben helyettesített, (1) általános képletű fenilcsoport, amelyben

a és a' jelentése egymástól függetlenül hidrogén- vagy halogénatom, hidroxil-, 1-4 szénatomos alkil-, 1-4 szénatomos alkil-tio-, amino-, 1-4 szénatomos alkanoil-amino-, 1-4 szénatomos alkil-szulfonil-amino-, karboxi-, karbamoil-, hidroxil-metil-, amino-metil- vagy karboxi-metil-csoport, vagy

50 R jelentése (2) általános képletű csoport – e képletben

Z jelentése oxigén- vagy kénatom és

m értéke 0 vagy 1 –, vagy

60 egy R_6CH_2- általános képletű heteroaril-metil-csoport, és

R_6 jelentése tienil-, furil-, benzotienil-, benzofuril-, indolil-, triazolil-, tetrazolil-, oxazolil-, tiazolil-, oxiadiazolil-, tiadiazolil-csoport, mimellett ezek a heteroaril-csoportok halogénatommal, amino-, hidroxi-, 1-4 szénatomos alkil-, 1-4 szénatomos alkoxi- vagy 1-4 szénatomos alkil-szulfonil-amino-csoporttal lehetnek helyettesítve, vagy

$R_7-CH(Q)-$ általános képletű csoport, ahol

R_7 jelentése ciklohex-1,4-dienil-csoport, vagy egy adott esetben helyettesített (1) általános képletű fenilcsoport – amelyben a és a' jelentése az előbbieken megadott, vagy

R_7 és R_6 jelentése az előbbieken megadott és Q jelentése hidroxi-, 1-4 szénatomos alkanoil-oxi-, karboxi-, szulfo- vagy amino-csoport, vagy

R jelentése $R_8-C(O)-$ vagy $R_8-C(N)-OR_9$ általános képletű csoport, amelyben

R_8 jelentése az előbbieken megadott R_6 vagy R_7 általános képletű csoport és

R_9 jelentése hidrogénatom, 1-4 szénatomos alkil-, vagy egy (3) általános képletű karboxi-alkil- vagy cikloalkil-csoport, amelyben

b és b' jelentése egymástól függetlenül hidrogénatom vagy 1-3 szénatomos alkil-csoport vagy a kapcsolódó szénatommal együtt 3-6 tagú karbociklusos gyűrűt képez,

n értéke 0-3 és

R_{10} jelentése hidroxi-, 1-4 szénatomos alkoxi-, amino-, 1-4 szénatomos alkil-amino- vagy di-(1-4 szénatomos)-alkil-amino-csoport,

R_2 jelentése klór- vagy brómatom vagy metilcsoport,

R_3 jelentése hidrogénatom, 1-4 szénatomos alkoxi-, 1-4 szénatomos alkil-tio- vagy formamido-csoport –

azzal jellemezve, hogy egy (II) általános képletű vegyületet – amelyben

R_4 jelentése metil- vagy etilcsoport –

Lil-dal reagáltatunk egy olyan reakcióelegyben, amely jelentős koncentrációban acetonitrilt tartalmaz.

A terméket egyszerű szűrővel különíthetjük el a reakcióelegyből. Az eljárás lehetővé teszi a gyógyszer-ti szempontból kívánatos termék bomlásának minimálisra csökkentését és megkönnyíti a tisztítást.

A találmány szerinti eljárással előállítható típusú vegyületek a cefalosporinok területén ismertek. A találmány szerinti eljárás nem új vegyületek előállítására irányul. A képletek magyarázata és a találmány tárgyának a következőkben való részletezése annak egyértelművé tételére szolgál, hogy melyek a találmány szerinti eljárással előállítható vegyületek és a találmány szerinti eljárással előállítható vegyületek és a találmány szerinti eljárásban kiindulási anyagként alkalmazott észterek.

Az előbbi általános képletekben különböző általános kifejezéseket alkalmaztunk a számos helyettesítő meghatározására. Az általánosított kifejezések jelentése megegyezik a szerves kémiában szokásosan alkalmazott jelentéssel.

A leírásban alkalmazott „amino-védőcsoport” kifejezés az aminocsoport azon helyettesítőire vonatkozik,

amelyeket általában alkalmaznak az amino-funkció blokkolására vagy megvédésére, miközben a vegyület más funkciós csoportjai reakcióba lépnek. Az ilyen amino-védőcsoportokra példák a következők:

- 5 formil-, tritil-, ftalimido-, triklór-acetil-, klór-acetil-, bróm-acetil- és jód-acetil-csoport,
- benziloxi-karbonil-, 4-fenil-benziloxi-karbonil-, 2-metil-benziloxi-karbonil-, 4-metoxi-benziloxi-karbonil-, 4-fluor-benziloxi-karbonil-, 4-klór-benziloxi-karbonil-,
- 10 3-klór-benziloxi-karbonil-, 2-klór-benziloxi-karbonil-, 2,4-diklór-benziloxi-karbonil-, 4-bróm-benziloxi-karbonil-, 3-bróm-benziloxi-karbonil-, 4-nitro-benziloxi-karbonil-, 4-ciano-benziloxi-karbonil-, 1,1-difenil-et-1-il-oxi-karbonil-, ciklopentanil-oxi-karbonil-, 1-metil-
- 15 ciklopentanil-oxi-karbonil-, ciklohexanil-oxi-karbonil-, 1-metoxi-ciklohexanil-oxi-karbonil-, 2-metil-ciklohexanil-oxi-karbonil-, 2-(4-tolil-szulfonil)-etoxi-karbonil-, 2-(trifenil-foszfin)-etoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-
- 20 (Fmoc), 2-(trimetil-szilil)-etoxi-karbonil-, alliloxi-karbonil-, 1-(trimetil-szilil-metil)-prop-1-en-3-il-oxi-karbonil-, 4-acetoxi-benziloxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, 2-etinil-2-propoxi-karbonil-, ciklopropil-metoxi-karbonil-, 4-(deciloxi)-benziloxi-karbonil-,
- 25 1-piperidil-oxi-karbonil benzoil-metil-szulfonil-, 2-nitro-fenil-szulfonil-csoport, difenil-foszfin-oxid,
- 1,2-bisz-(dimetil-szilil)-etilén. (1. pl. a 4 558 124 sz. amerikai egyesült államokbeli szabadalmi leírást); p-nitro-benziloxi-karbonil-, vagy terc.butoxi-karbonil-
- 30 csoport.

Az előbbi kifejezés magában foglalja a cefalosporin, penicillin és peptid-kémiában alkalmazott hasonló amino-védőcsoportokat is. Az előbbi kifejezés körébe tartozó csoportokra további példákat ír le J. W. Barton (Protective Groups in Organic Chemistry, 7. Fejezet; J. G. W. McOmie Ed., Plenum Press, New York, 1981).

- A vegyületek előbbi meghatározásában az „1-6 szénatomos alkil” kifejezés egyenes és elágazó láncú alkilcsoportokra vonatkozik, amelynek a következők:
- 40 metil-, etil-, n-propil-, izopropil-, butil- és hasonló alkilcsoportok. A „...karboxicssoporttal helyettesített 1-6 szénatomos alkilcsoport” megjelölés pl. a karboxi-metil-, 2-karboxi-etil-, 2-karboxi-propil-, 4-karboxi-butil-, 5-karboxi-pentil- stb. csoportokra vonatkozik; a „...halogénatommal helyettesített 1-6 szénatomos alkilcsoport” klór-metil-, bróm-etil-, 2-klór-etil-, 1-bróm-etil-, 4-klór-butil-, 4-bróm-pentil-, 6-klór-hexil-, 4-fluor-butil-, fluor-metil- stb. csoportokat jelent. Az „...amino-
  - 45 csoporttal helyettesített 1-6 szénatomos alkilcsoport” olyan csoportokat jelent, mint a 2-amino-etil-, amino-metil-, 3-amino-propil- és 4-amino-butil-csoport. Az „...1-4 szénatomos alkoxi-csoporttal helyettesített 1-6 szénatomos alkilcsoport” metoxi-metil-, 2-metoxi-etil-, 2-etoxi-etil-, etoxi-metil-, 3-propoxi-propil-, 4-terc.butoxi-butil-, 3-metoxi-pentil-, 6-metoxi-hexil- stb. csoportokra vonatkozik. Az „...1-4 szénatomos alkil-tio-
  - 50 csoporttal helyettesített 1-6 szénatomos alkilcsoport” olyan csoportokat jelent, amilyen a metil-tio-metil-, 2-metil-tio-etil-, 2-etil-tio-propil-, 3-terc.butil-tio-propil stb. A „...trifluor-metil-csoporttal helyettesített 1-6

szénatomos alkilcsoport"-ra példa a 2,2,2-trifluor-etil-, 3,3,3-trifluor-propil-, 4,4,4-trifluor-butil-, 6,6,6-trifluor-hexil- stb. csoport. A „...trifluor-metil-tio-csoporttal helyettesített 1–6 szénatomos alkilcsoport” olyan csoportokat jelent, mint a trifluor-metil-tio-metil-, 2-trifluor-metil-tio-propil-, 4-trifluor-metil-tio-butil-, 5-trifluor-metil-tio-hexil- stb. helyettesített 1–6 szénatomos alkilcsoport.

A „halogén” kifejezés a fluor-, klór-, bróm- vagy jódatomot jelöli.

Ha az (I) általános képletben R jelentése helyettesített fenil-csoport, amely helyettesítők az a és a' csoporttal azonosak, az ilyen csoportokra példák a következők:

halofenil-csoport, pl. 4-klór-fenil-, 3-bróm-fenil-, 2-fluor-fenil-, 2-jód-fenil-, 2,4-diklór-fenil- és 3,5-diklór-fenil-csoport, hidroxifenil-, így 2-hidroxifenil-, 3-hidroxifenil-, 4-hidroxifenil-, 2,4-dihidroxifenil- és 3,4-dihidroxifenil-csoport, alkoxifenil-, így 2,6-dimetoxifenil-, 4-metoxifenil-, 3-etoxifenil-, 3,4-dimetoxifenil-, 4-terc.butoxifenil-, 4-metoxi-3-etoxifenil- és 4-n-propoxifenil-csoport, alkanoil-oxi-fenil-, így 2-acetoxifenil-, 4-propionoxifenil-, 4-formiloxifenil-, 4-acetoxifenil-, 3-butililoxifenil- és 3-acetoxifenil-csoport, alkil-fenil-csoport, amilyen a 4-metil-fenil-, 2-metil-fenil-, 2,4-dimetil-fenil-, 3-terc.butil-fenil-, 4-etil-fenil-, 4-etil-3-metil-fenil- és 3,5-dimetil-fenil-csoport, alkil-tio-fenil-csoport, amilyen a 4-metil-tiofenil-, 3-n-butil-tio-fenil-, 2-etil-tio-fenil-, 3,4-dimetil-tio-fenil- és 3-n-propil-tio-fenil-csoport, amino-fenil-csoport, amilyen a 2-amino-fenil-, 4-amino-fenil-, 3,5-diamino-fenil- és 3-amino-fenil-csoport, alkanoil-amino-fenil-csoport, így 2-acetil-amino-fenil-, 4-acetil-amino-fenil-, 3-propionil-amino-fenil- és 4-butilil-amino-fenil-csoport, alkil-szulfonil-amino-fenil-csoport, így 3-metil-szulfonil-amino-fenil-, 4-metil-szulfonil-amino-fenil-, 3,5-di(metil-szulfonil-amino)-fenil-, 4-n-butil-szulfonil-amino-fenil- és 3-etil-szulfonil-amino-fenil-csoport, karboxifenil-, pl. 2-, 3- vagy 4-karboxifenil-, 3,4-dikarboxifenil- és 2,4-dikarboxifenil-csoport, karbamoil-fenil-csoport, így 2-karbamoil-fenil-, 2,4-dikarbamoil-fenil- és 4-karbamoil-fenil-csoport, hidroximetil-fenil-csoport, így 4-hidroximetil-fenil- és 2-hidroximetil-fenil-csoport, aminometil-fenil-csoport, így 2-amino-metil-fenil- és 3-amino-metil-fenil-csoport és karboximetil-fenil-csoport, így 2-karboxi-metil-fenil-, 4-karboxi-metil-fenil- és 3,4-di(karboxi-metil)-fenil-csoport.

A helyettesített fenil-csoportok különböző helyettesítőket hordozhatnak, amilyenek a következők:

4-klór-3-metil-fenil-, 4-fluor-3-hidroxifenil-, 3,5-diklór-4-hidroxifenil-, 4-hidroxif-3-klór-fenil-, 4-hidroxif-3-metil-fenil-, 4-etil-3-hidroxif-4-metoxi-3-hidroxif-4-terc.butoxi-2-hidroxif-4-acetil-amino-3-metoxif-3-amino-4-etil-fenil-, 2-amino-metil-4-klór-fenil-, 2-hidroximetil-3-metoxif-4-

hidroximetil-4-fluor-fenil-, 2-acetoxi-4-amino-fenil-, 4-acetoxi-3-metoxif-3-izopropil-tio-4-klór-fenil-, 2-metil-tio-4-hidroximetil-fenil-, 4-karboxi-3-hidroxif-4-etoxi-3-hidroxif-4-metil-szulfonil-amino-2-karboxif-4-amino-3-klór-fenil- és 2-karboximetil-4-hidroxif-4-csoport.

Az olyan (I) általános képletű vegyületek RC(O)-csoportjaira, amelyekben R jelentése (2) általános képletű csoport, amelyben $m = 0$, példák a következők:

fenil-acetil-, 4-hidroxif-4-klór-fenil-acetil-, 3,4-diklór-fenil-acetil-, 4-metoxif-3-etoxif-2-amino-metil-fenil-acetil-, 3-karboxif-4-acetoxif-3-amino-fenil-acetil- és 4-acetil-amino-fenil-acetil-csoport.

Az $M = 1$ és $Z = 0$ esetre példák:

fenoxi-acetil-, 4-klór-fenoxi-acetil-, 4-fluor-fenoxi-acetil-, 3-amino-fenoxi-acetil-, 3-hidroxif-2-metoxif-2-metil-tio-fenoxi-acetil-, 4-acetil-amino-fenoxi-acetil-, 3,4-dimetil-fenoxi-acetil- és 3-hidroximetil-fenoxi-acetil-csoport.

Az $m = 1$ és $Z = S$ esetre példák:

fenil-tio-acetil-, 4-klór-fenil-tio-acetil-, 3,4-diklór-fenil-tio-acetil-, 2-fluor-fenil-tio-acetil-, 3-hidroxif-2-etoxif-4-etoxif-4-csoport.

Példák az (I) általános képletű vegyületek olyan $R_6-CH_2C(O)-$ csoportjaira, amelyekben R_6 jelentése heteroaril-csoport, a következők:

2-tienil-acetil-, 3-tienil-acetil-, 2-furil-acetil-, 2-benzotienil-acetil-, 2-benzofuril-acetil-, indol-2-il-acetil-, 1H-tetrazol-1-il-acetil-, oxazol-2-il-acetil-, oxazol-4-il-acetil-, tiazol-4-il-acetil-, 2-amino-tiazol-4-il-acetil-, 1,3,4-oxadiazol-2-il-acetil-, 1,3,4-tiadiazol-2-il-acetil-, 5-etil-1,3,4-tiadiazol-2-il-acetil-, és hasonló heteroaril-csoportok, amelyek amino-, 1–4 szénatomos alkil-szulfonil-amino-, hidroxif-, 1–4 szénatomos alkil- vagy 1–4 szénatomos alkoxi-csoportokkal vagy halogénatomokkal lehetnek helyettesítve.

Az (I) általános képletű vegyületek RC(O)-csoportjaira, amelyekben R jelentése $R_7-CH(Q)-$ általános képletű helyettesített metilcsoport és ebben Q jelentése amino-, karboxif-, hidroxif- vagy szulfocsoport, példák a következők:

2-karboxi-2-fenil-acetil-, 2-amino-2-(2-naftalenil)-acetil-, 2-karboxi-2-(4-hidroxif-4-acetil-, 2-amino-2-fenil-acetil-, 2-amino-2-(4-hidroxif-4-acetil-, 2-amino-2-(3-klór-4-hidroxif-4-acetil-, 2-amino-2-(ciklohex-1,4-dien-1-il)-acetil-, 2-amino-2-(3-metil-szulfonamido-fenil)-acetil-, 2-amino-2-(3-etil-szulfonamido-fenil)-acetil-, 2-hidroxif-2-fenil-acetil-, 2-formiloxi-2-fenil-acetil-, 2-szulf-2-fenil-acetil-, 2-szulf-2-(4-metil-fenil)-acetil- és 2-acetoxi-2-(3-hidroxif-4-acetil-, 2-amino-2-(2-tienil)-acetil-, 2-amino-2-(3-benzotienil)-acetil-, 2-amino-2-(1H-tetrazol-1-il)-acetil-, 2-hidroxif-2-(1,3,4-tiadiazol-2-il)-acetil-, 2-amino-2-(2-amino-tiazol-4-il)-acetil-, 2-karboxi-2-(2-tienil)-acetil-, 2-karboxi-(2-benzotien-2-il)-acetil- és 2-hidroxif-2-(benzofur-2-il)-acetil-csoport.

Az (I) általános képletű vegyületek RC(O)-acil-csoportjaira, amelyekben R jelentése ketocsoport vagy

egy $R_8-C(O)-$ vagy $R_8-C(N)-OR_9$ általános képletű oximino-helyettesített csoport, példák következnek: ketocsoportok: 2-oxo-2-fenil-acetil-, 2-oxo-2-(2-tienil)-acetil-, 2-oxo-2-(2-amino-tiazol-4-il)-acetil-csoport, és

oximino-helyettesített csoportok: 2-fenil-2-metoxi-amino-acetil-, 2-(2-tienil)-2-etoxi-imino-acetil-, 2-(2-furil)-2-metoxi-imino-acetil-, 2-(2-benzotienil)-2-karboxi-metoxi-imino-acetil-, 2-(2-tienil)-2-(2-etoxi-karbonil)-imino-acetil-, 2-(2-amino-1,2,4-tiadiazol-4-il)-2-metoxi-imino-acetil-, 2-(2-amino-tiazol-4-il)-2-metoxi-imino-acetil-, 2-(2-klór-tiazol-4-il)-2-metoxi-imino-acetil-, 2-(2-amino-tiazol-4-il)-2-(2-karboxi-prop-2-il)-oxi-imino-acetil-, 2-(2-amino-tiazol-4-il)-2-(2-karbamoil-prop-2-il)-oxiimino-acetil- és 2-(5-amino-1,3,4-tiadiazol-2-il)-2-metoxi-imino-acetil-csoport.

Az előbbieken meghatározott cefalosporinokra és karbacefalosporinokra az 1. Táblázatban adunk meg példákat. Az oszlopok fejlécén szereplő kifejezések az (I) általános képletre vonatkoznak. A Táblázatban felsorolt vegyületeket a találmány szerinti eljárással állítjuk elő. A megfelelő szubsztrát a vegyület metil- vagy etilésztere lehet.

Táblázat

R_1	R_2	R_3	X
acetil	metil	H	$-CH_2-$
n-propionil	Cl	metoxi	S
terc-butiril	Br	etoxi	$-CH_2-$
n-valeril	metil	izopropoxi	S
3-metoxi-valeril	Cl	n-butoxi	$-CH_2-$
ciano-acetil	Br	metil-tio	S
4-ciano-butiril	metil	etil-tio	$-CH_2-$
2-karboxi-acetil	Cl	izopropil-tio	S
4-karboxi-butiril	Br	n-butyl-tio	$-CH_2-$
klór-acetil	metil	izobutyl-tio	S
bróm-acetil	Cl	formamido	$-CH_2-$
4-fluor-butiril	Br	H	S
6-klór-hexanoil	metil	metoxi	$-CH_2-$
2-amino-acetil	Cl	etoxi	S
4-amino-butiril	Br	H	$-CH_2-$
metoxi-acetil	metil	metoxi	S
etoxi-acetil	Cl	etoxi	$-CH_2-$
6-metoxi-hexanoil	Br	izopropoxi	S

R_1	R_2	R_3	X
metil-tio-acetil	metil	n-butoxi	$-CH_2-$
2-etil-tio-propionil	Cl	metil-tio	S
3-terc.butyl-tio-propionil	Br	etil-tio	$-CH_2-$
2,2,2-trifluor-acetil	metil	izopropil-tio	S
4,4,4-trifluor-butiril	Cl	n-butyl-tio	$-CH_2-$
4-klór-fenil-acetil	Br	izobutyl-tio	S
3-bróm-fenil-acetil	metil	formamido	$-CH_2-$
2,4-diklór-fenil-acetil	Cl	H	S
2-hidroxi-fenil-acetil	Br	metoxi	$-CH_2-$
4-hidroxi-fenil-acetil	metil	etoxi	S
3,4-dihidroxi-fenil-acetil	Cl	izopropoxi	$-CH_2-$
2,6-dimetoxi-fenil-acetil	Br	n-butoxi	S
4-metoxi-3-etoxi-fenil-acetil	metil	metil-tio	$-CH_2-$
2-acetoxi-fenil-acetil	Cl	etil-tio	S
4-formil-oxi-fenil-acetil	Br	izopropil-tio	$-CH_2-$
3-butiril-oxi-fenil-acetil	metil	n-butyl-tio	S
4-metil-fenil-acetil	Cl	izobutyl-tio	$-CH_2-$
3-terc.butyl-fenil-acetil	Br	formamido	S
4-etil-3-metil-fenil-acetil	metil	H	$-CH_2-$
4-metil-tio-fenil-acetil	Cl	metoxi	S
3-n-butyl-tio-fenil-acetil	Br	etoxi	$-CH_2-$
3,4-di(metil-tio)-fenil-acetil	metil	izopropoxi	S
2-amino-fenil-acetil	Cl	n-butoxi	$-CH_2-$
3,5-diamino-fenil-acetil	Br	metil-tio	S

R ₁	R ₂	R ₃	X
2-acetil-amino-fenil-acetil	metil	etil-tio	-CH ₂ -
3-propionil-amino-fenil-acetil	Cl	izopropil-tio	S
3,5-di(metil-szulfonil)-amino-fenil-acetil	Br	n-butil-tio	-CH ₂ -
3,4-dikarboxi-fenil-acetil	metil	izobutil-tio	S
4-karboxi-fenil-acetil	Cl	formamido	-CH ₂ -
2-karbamoil-fenil-acetil	Br	H	S
2,4-dikarbamoil-fenil-acetil	metil	metoxi	-CH ₂ -
4-hidroxi-metil-fenil-acetil	Cl	etoxi	S
2-amino-metil-fenil-acetil	Br	izopropoxi	-CH ₂ -
2-karboxi-metil-fenil-acetil	metil	n-butoxi	S
3,4-di(karboxi-metil)-fenil-acetil	Cl	metil-tio	-CH ₂ -
4-klór-3-metil-fenil-acetil	Br	etil-tio	S
4-hidroxi-3-klór-fenil-acetil	metil	izopropil-tio	-CH ₂ -
3-etil-4-hidroxi-fenil-acetil	Cl	n-butil-tio	S
4-terc.butoxi-2-hidroxi-fenil-acetil	Br	izobutil-tio	-CH ₂ -
3-amino-2-etil-fenil-acetil	metil	formamido	S
2-hidroxi-metil-4-fluor-fenil-acetil	Cl	H	-CH ₂ -
2-acetoxi-4-amino-fenil-acetil	Br	metoxi	S
3-izopropil-tio-4-klór-fenil-acetil	metil	etoxi	-CH ₂ -
fenil-acetil	Br	etoxi	-CH ₂ -

R ₁	R ₂	R ₃	X
3-hidroxi-fenil-acetil	metil	izopropoxi	S
3,4-diklór-fenil-acetil	Cl	n-butoxi	-CH ₂ -
4-metoxi-fenil-acetil	Br	metil-tio	S
3-amino-metil-fenil-acetil	metil	etil-tio	-CH ₂ -
4-acetoxi-fenil-acetil	Cl	izopropil-tio	S
4-acetil-amino-fenil-acetil	Br	n-butil-tio	-CH ₂ -
fenoxi-acetil	metil	izobutil-tio	S
4-fluor-fenoxi-acetil	Cl	formamido	-CH ₂ -
3-amino-fenoxi-acetil	Br	H	S
2-metil-tio-fenoxi-acetil	metil	metoxi	-CH ₂ -
fenil-tio-acetil	Cl	etoxi	S
2-fluor-fenil-tio-acetil	Br	izopropoxi	-CH ₂ -
2-tienil-acetil	metil	n-butoxi	S
2-furil-acetil	Cl	metil-tio	-CH ₂ -
2-benzo-tienil-acetil	Br	etil-tio	S
indol-2-acetil	metil	izopropil-tio	-CH ₂ -
1H-tetrazol-1-il-acetil	Cl	n-butil-tio	S
oxazol-4-il-acetil	Br	izobutil-tio	-CH ₂ -
tiazol-4-il-acetil	metil	n-butil-tio	S
5-etil-1,3,4-tiadiazol-2-il-acetil	Cl	izobutil-tio	-CH ₂ -
2-karboxi-2-fenil-acetil	Br	formamido	S
2-amino-2-(4-hidroxi-fenil)-acetil	metil	H	-CH ₂ -
2-amino-2-(3-etil-szulfonil-amino-fenil)-acetil	Cl	metoxi	S
2-amino-2-(4-metil-fenil)-acetil	Br	etoxi	-CH ₂ -

R ₁	R ₂	R ₃	X
2-amino-2-(benzotien-3-il)	metil	izopropoxi	S
2-hidroxi-2-(1,3,4-tiadiazol-2-il)-acetil	Cl	n-butoxi	-CH ₂ -
2-karboxi-2-(benzotien-2-il)-acetil	Br	metil-tio	S
2-oxo-2-fenil-acetil	metil	etil-tio	-CH ₂ -
2-(2-klór-tiazol-4-il)-2-metoxi-imino-acetil	Cl	izopropil-tio	S
2-(2-tienil)-2-etoxi-imino-acetil	Br	n-butyl-tio	-CH ₂ -
2-oxo-2-(2-amino-tiazol-4-il)-acetil	metil	izobutyl-tio	S
2-(2-amino-tiazol-4-il)-2-(2-karbamoil-prop-2-il)-oxi-imino-acetil	Cl	formamido	-CH ₂ -
acetil	Br	H	S
n-propionil	metil	metoxi	-CH ₂ -
terc.butiril	Cl	etoxi	S
n-valeril	Br	izopropoxi	-CH ₂ -

Valamennyi, az előbbi (I) általános képletnek megfelelő típusú vegyület ismert a cefalosporin terület irodalmából, bár egyes ilyen vegyületek egyszerű észtereit konkrétan nem feltétlenül írták le. A cefalosporin savak egyszerű észtereinek előállítása azonban a szakember számára rutinművelet, amint ezt R. R. Chauvettw et al. leírja (Antimicrobial Agents and Chemotherapy, 1962, p. 687; R. Day et al. kiadása, American Society for Microbiology, 1963.).

Az egyszerű észtereket rendszerint a cefalosporin szintézis viszonylag korai fázisában állítják elő és a vegyületet az egyszerű észter alakban viszik végig a szintetikus lépéseken. Előnyös lehet egy penicillin, különösen egy penicillin-1-oxid egyszerű észterének előállítása és a penicillin átalakítása cefalosporinná a jólismert gyűrűtágítási technikák valamelyikével. Az így előállított cefalosporin észtert ezután további lépéseknek vehetjük alá a keresett vegyület előállítására, végül a találmány szerinti eljárással dezészterezhetjük, az antibiotikus aktivitással rendelkező cefalosporin-sav előállítására.

Az előbbi képlettel leírható vegyületek bizonyos

csoportjai kitüntetettek a találmány szerinti eljárásban való felhasználás szempontjából és a művelet végrehajtásához bizonyos körülményeket előnyben részesítünk. Az alábbi jegyzék táblázatos alakban a kitüntetett körülményeket és szubsztrátot mutatja be. Magától értetődő, hogy a különböző előnyben részesített körülmények és szubsztrátumok kombinálhatók más, szűkebb előnyös megvalósítási módok kialakítására.

- (a) R₁ jelentése hidrogénatom
- (b) R₁ jelentése fenil-glicin vagy helyettesített fenil-glicin
- (c) R₁ jelentése fenoxi-acetil
- (d) R₁ jelentése tienil-acetil
- (e) R₁ jelentése acetil
- (f) R₂ jelentése klór
- (g) R₂ jelentése metil
- (h) R₃ jelentése hidrogén
- (i) R₄ jelentése metil
- (j) R₄ jelentése etil
- (k) X jelentése -CH₂-
- (l) X jelentése kén
- (m) a reakció közege lényegében tiszta acetonitril
- (n) a reakció közege kb. 0–20% aprotikus oldószerből és kb. 80–100% acetonitrilből áll
- (o) a reakció közege kb. 0–20% dimetil-szulfoxidból és kb. 80–100% acetonitrilből áll
- (p) a lítium-jodid mennyisége kb. 2–7 mól/mól előállítandó termék
- (q) a lítium-jodid mennyisége kb. 3 mól/mól előállítandó termék

Az „aprotikus oldószer” kifejezés mérsékeltén magas diektromos állandójú poláris oldószerekre vonatkozik, amelyek nem tartalmazznak savas hidrogént. Példa a közönséges aprotikus oldószerekre a dimetil-szulfoxid (DMSO), a dimetil-formamid vagy a szulfolán.

A találmány szerinti termékek egy különösen kitüntetett csoportját alkotják azok, amelyekben X jelentése -CH₂- csoport, R₁ jelentése hidrogénatom, fenoxi-acetil-, helyettesített fenil-glicin (különösen a p-hidroxi-fenil-glicin) vagy a fenil-glicin és R₂ jelentése Cl.

A találmány szerinti eljárást a következőkben részletesen mutatjuk be. Figyelemreméltó, hogy az eljárás alkalmas nagyléptékű berendezésben való végrehajtásra és hogy egyik közttermék, reagens vagy oldószer sem jelent rendkívüli veszélyt, ami a gyúlékonyságot vagy a toxicitást illeti. Az eljárás végrehajtásához olyan berendezés szükséges, amely a szerveskémiai feldolgozó üzemekben általában rendelkezésre áll.

A reakcióelegy koncentrációja nem kritikus.

Az eljárás végrehajtásával kapcsolatban nem adunk meg pontos időtartamokat. Mint ez a kémiában mindig érvényes, a reakciósebesség szorosan összefügg a művelet hőmérsékletével és részben más megfontolásokkal, így az előállítandó konkrét vegyület minőségével.

A reakcióidőre vonatkozó alábbi információk csak jelzésként szolgálnak a kitüntetett körülményeket illetően és az olvasó számára nyilvánvaló, hogy

az idők jelentősen változnak már kevésbé eltérő reakciókörülmények esetén is. A szerves vegyész számára magától értetődő, hogy a reakció könnyen követhető – pl. vékonyréteg-kromatográfiával vagy nagynyomású folyadék kromatográfiával – annak kimutatására, hogy a reakció mikor megy végbe a kívánt mértékben. A műveletet végző az eljárás kitermelését maximálissá teheti oly módon, hogy maximális reakcióidőket alkalmaz. Adott esetben a kapacitás maximalizálása válhat kívánatosná, amikor is a reakciót azon a ponton állítják le, amelyen megállapítható, hogy gazdaságossági szempontból megfelelő mértékben ment végbe.

A találmány szerinti eljárásban használt valamennyi kiindulási anyag és reagens jól ismert a szerves vegyész számára és könnyen beszerezhető vagy a szakterületen szokásos módon előállítható.

Az előbbieken leírt típusú vegyületek metil- vagy etilészterét lítium-jodid felesleggel reagáltatjuk olyan közegben, amely magas koncentrációban tartalmaz acetonitrilt.

A kitüntetett megvalósítási mód esetében kb. 2 – kb. 7 mól lítium-jodid felesleget alkalmazunk a keresett termék 1 móljára számítva. A leginkább kitüntetett lítium-jodid termék molarány szerint kb. háromszoros moláris felesleget alkalmazunk.

A reakcióközeg lényegében acetonitrilből áll. A reakcióközeg lehet olyan elegy is, amely acetonitrilből és kisebb mennyiségű aprotikus oldószerből áll. Elfogadható összetételű pl. az az elegy, amely kb. 80–100% acetonitrilt és kb. 0–20% aprotikus oldószert tartalmaz. A leginkább kitüntetett megvalósítási mód szerint reakcióközegként lényegében tiszta acetonitrilt alkalmazunk. A „lényegében tiszta acetonitril” kifejezés a kereskedelemben szokásosan hozzáférhető tisztaságú acetonitrilre vonatkozik.

A dezészterezés végrehajtására a keveréket szobahőmérséklet fölé melegítjük. Az eljárást előnyösen mérsékelt emelt hőmérsékleteken, kb. 40 – kb. 100 °C között hajtjuk végre. Rendszerint előnyösen a reakcióelegy visszafolytatási hőmérsékletén dolgozunk. A hőmérsékletet a szokásos módon állítjuk be, a reakcióelegy nyomásának növelésével vagy azt vákuumba helyezve annak érdekében, hogy a visszafolytatási hőmérsékletet – az adott esetnek megfelelően – növeljük vagy csökkentjük. A műveletet nyomás alatt kell végeznünk, ha az elegy forráspontja fölötti hőmérsékletet alkalmazunk.

Amikor a dezészterezési folyamat elérte a kívánt átalakítási mértéket, a terméket – a szubsztrát lítium-sóját – elkülönítjük a reakcióelegyből. Ennek során számos megoldás alkalmazható. A szilárd lítium-sót pl. egyszerű szűrés módszerrel különítjük el, ideértve a homokkal, zsugorított üveggel, porózus membránnal vagy papíron végzett szűrést. Egy másik megoldás szerint a terméket centrifugálással nyerhetjük ki. A leginkább kitüntetett elkülönítési eljárás az egyszerű szűrés, amelyet porózus membrán, zsugorított üveg-szűrő vagy papír alkalmazásával végzünk.

A termék további tisztítására nincs szükség. A talá-

mány szerinti eljárás gyógyászati szempontból elfogadható tisztaságú terméket eredményez.

A lítium-só, amely hasznos mikrobaellenes anyag, kívánt esetben ismert módon a cefalosporin belső sójává vagy cefalosporin-savvá alakítható át.

A következő példák annak biztosítására szolgálnak, hogy a vegyész felhasználhassa a találmány szerinti eljárást.

A következő példákban a „mágneses magrezonancia spektrum” kifejezést rövidített alakban – NMR – alkalmazzuk. Az NMR spektrumokkal kapcsolatban a következő rövidítéseket használjuk:

„s” jelentése szingulett

„d” jelentése dublett

„m” jelentése multipllett és

„DMSO-d₆” jelentése olyan dimetil-szulfoxid, amelynek valamennyi protonja deutériummal helyettesített.

Az NMR spektrumokat General Electric QE-300 készülékkel vettük fel. A kémiai eltolódást „delta” értékben fejezzük ki (ppm, a tetrametil-szilánon túl).

1. példa

364 mg (1 mmól) 7-(fenoxi-acetil)-amino-1-karba(detia)-3-klór-3-cefem-4-karbonsav-metilésztert 1,2 ml dimetil-szulfoxidból (DMSO) és 4,8 ml acetonitrilből (CH₃CN) álló reakcióközegben oldunk. 0,8 g (6 mmól) lítium-jodidot mozsárban, mozsártörővel porítunk, majd hozzáadjuk a cefalosporin oldathoz. Az elegyet visszafolytatásig melegítjük és ezen a hőmérsékleten kevertetjük 6 órán át. Az elegyhez 1 ml acetonitrilt adunk és a visszafolytatást egy éjjelen át folytatjuk.

A reakcióterméket tartalmazó elegyet kb. 1 órán át jégfürdőben hűtjük. A terméket szűrővel különítjük el, majd 3 ml hideg acetonitrillel és 1 ml éterrel mossuk. A szilárd termék o. p.-ja 225 °C. A terméket mágneses magrezonancia spektruma és a tömegspektrum alapján a 7-(fenoxi-acetil)-amino-1-karba(detia)-3-klór-3-cefem-4-karbonsav-lítiumsóként azonosítjuk. A termék összkitermelése 280 mg (78%).

¹H-NMR (DMSO-d₆, delta): 6,85–7,3 (m, 5H), 5,15 (m, 1H), 4,5 (s, 2H), 3,65 (m, 1H), 2,2–2,5 (m, 2H), 1,6–1,8 (m, 2H)

MS: m/e 350 (m⁺)

2. példa

Az 1. példában leírthoz minden tekintetben hasonló eljárást végzünk, változó mólegyenértéknyi mennyiségű lítium-jodid alkalmazásával. Vizsgáljuk a keresett termékhez képest 1,3 és 5 mól feleslegben alkalmazott lítium-jodid hatását. Az eredményeket a következő táblázatban mutatjuk be.

mól LiI/mól termék	összkitermelés
1	27%
3	70%
5	73%

3. példa

A sav-alak előállítás

1,53 g (4,2 mmól) 7-(fenoxi-acetil)-amino-1-karba(detia)-3-klór-3-cefem-4-karbonsav-metilésztert hozzáadunk 15 ml acetonitrilhez egy 100 ml-es gömblombikban. Az elegyet lassú nitrogénáramban a visszafolyatás hőmérsékletére melegítjük fel. Az elegyhez 2,8 g (21 mmól) lítium-jodidot adunk. A reakcióelegyet 6 órán át visszafolyatós hűtő alatt forraljuk, majd egy éjjelen át szobahőmérsékleten kevertetjük.

A következő napon 25 ml vizet és 20 ml etil-acetátot adunk az elegyhez. A reakcióelegyet 20 percen át kevertetjük. A vizes réteget eltávolítjuk. A visszamaradó szerves réteget 20 ml vízzel extraháljuk. A szétválasztás elősegítésére nátrium-karbonátot adagolunk. A vizes réteg pH-ját 2-re állítjuk be és az elegyet metilén-kloriddal többször extraháljuk. A metilén-kloridos rétegeket egyesítjük és Darco-val, magnézium-szulfáttal és nátrium-szulfáttal kevertetjük. Az oldatot üvegszálon és redős papírszűrőn szűrjük át. A kapott tiszta oldatot fehér szilárd anyaggá töményítjük be. A terméket az NMR spektrum alapján 7-(fenoxi-acetil)-amino-1-karba(detia)-3-klór-3-cefem-4-karbonsavként azonosítjuk. A vegyület összkitermelése 1,0 g (70%).

¹H-NMR (DMSO-d₆, delta): 8,9 (d, 1H), 6,9–7,3 (m, 5H), 5,4 (m, 1H), 4,55 (s, 2H), 3,82 (m, 1H), 2,5–2,65 (m, 2H) és 1,6–1,95 (m, 2H)

SZABADALMI IGÉNYPONTOK

1. Eljárás (I) általános képletű vegyületek előállítására – e képletben

X jelentése -CH₂- csoport vagy kénatom,

R₁ jelentése hidrogénatom, formil-, tritil-, ftalimido-, triklór-acetil-, klór-acetil-, bróm-acetil- és jód-acetil-csoport, benziloxi-karbonil-, 4-fenil-benziloxi-karbonil-, 2-metil-benziloxi-karbonil-, 4-metoxi-benziloxi-karbonil-, 4-fluor-benziloxi-karbonil-, 4-klór-benziloxi-karbonil-, 3-klór-benziloxi-karbonil-, 2-klór-benziloxi-karbonil-, 2,4-diklór-benziloxi-karbonil-, 4-bróm-benziloxi-karbonil-, 3-bróm-benziloxi-karbonil-, 4-nitro-benziloxi-karbonil-, 4-ciano-benziloxi-karbonil-, 1,1-difenil-et-1-il-oxi-karbonil-, ciklopentanil-oxi-karbonil-, 1-metil-ciklopentanil-oxi-karbonil-, ciklohexanil-oxi-karbonil-, 1-metoxi-ciklohexanil-oxi-karbonil-, 2-metil-ciklohexanil-oxi-karbonil-, 2-(4-tolil-szulfonil)-etoxi-karbonil-, 2-(metil-szulfonil)-etoxi-karbonil-, 2-(trifenil-foszfin)-etoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-(Fmoc), 2-(trimetil-szilil)-etoxi-karbonil-, alliloxi-karbonil-, 1-(trimetil-szilil-metil)-prop-1-en-3-il-oxi-karbonil-, 4-acetoxi-benziloxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, 2-etinil-2-propoxi-karbonil-, ciklopropil-metoxi-karbonil-, 4-(deciloxi)-benziloxi-karbonil-, 1-piperidil-oxi-karbonil-, benzoil-metil-szulfonil-, 2-nitro-fenil-szulfonil-csoport, difenil-foszfin-oxid, 1,2-bisz-(dime-
til-szilil)-etilén-p-nitro-benziloxi-karbonil-, terc-

butoxi-karbonil-csoport vagy egy RC(O)- általános képletű acilcsoport, amelyben

R jelentése hidrogénatom, 1–6 szénatomos alkil-, ciano-, karboxi-, amino-, 1–4 szénatomos alkoxi-, 1–4 szénatomos alkil-tio-, trifluor-metil- vagy trifluor-metil-tio-csoporttal vagy halogénatommal helyettesített alkilcsoport, naftilcsoport, egy (1) általános képletű, adott esetben helyettesített fenil-csoport, amelyben

a és a' jelentése egymástól függetlenül hidrogén- vagy halogénatom, hidroxil-, 1–4 szénatomos alkil-, 1–4 szénatomos alkil-tio-, amino-, 1–4 szénatomos alkanoil-amino-, 1–4 szénatomos alkil-szulfonil-amino-, karboxi-, karbamoil-, hidroxil-metil-, amino-metil- vagy karboxi-metil-csoport, vagy

egy (2) általános képletű csoport, amelyben

Z jelentése oxigén- vagy kénatom és

m értéke 0 vagy 1, vagy

20 egy R₆-CH₂- általános képletű heteroaril-metil-csoport, ahol

R₆ jelentése tienil-, furil-, benzotienil-, benzofuril-, indolil-, triazolil-, tetrazolil-, oxazolil-, tiazolil-, oxadiazolil-, tiadiazolil-csoport és ezek a heteroaril-csoportok amino-, hidroxil-, 1–4 szénatomos alkil-, 1–4 szénatomos alkoxi- vagy 1–4 szénatomos alkil-szulfonil-amino-csoportokkal vagy halogénatommal lehetnek helyettesítve, vagy egy

30 R₇-CH(Q)-általános képletű helyettesített metilcsoport, amelyben

R₇ jelentése ciklohex-1,4-dienil-csoport, vagy egy (1) általános képletű, adott esetben helyettesített metilcsoport, ahol a és a' jelentése az előbbi, vagy meg-

35 egyezik R₆ előbbiekben megadott jelentésével, és Q jelentése hidroxil-, 1–4 szénatomos alkanoil-oxi-, karboxi-, szulfo- vagy amino-csoport, vagy

R jelentése R₈-C(O)- általános képletű ketocsoport vagy egy R₈C=N-OR₉ általános képletű helyettesített oximino-csoport, ahol

40 R₈ jelentése megegyezik R₆ vagy R₇ előbbiekben megadott jelentésével és

R₉ jelentése hidrogénatom, 1–4 szénatomos alkil-, karboxi-csoporttal helyettesített alkil- vagy (3) általános képletű cikloalkil-csoport, amelyben

45 b és b' jelentése egymástól függetlenül hidrogénatom vagy 1–3 szénatomos alkilcsoport vagy a kapcsolódó szénatommal 3–6-tagú gyűrűt képez,

50 n értéke 0–3 és

R₁₀ jelentése hidroxil-, 1–4 szénatomos alkoxi-, amino-, 1–4 szénatomos alkil-amino- vagy di-(1–4 szénatomos)-alkil-amino-csoport,

R₂ jelentése klór-, brómatom vagy metilcsoport,

55 R₃ jelentése hidrogénatom, 1–4 szénatomos alkoxi-, 1–4 szénatomos alkil-tio- vagy formamido-csoport –,

azzal jellemezve, hogy egy (II) általános képletű szubsztitutumot – e képletben X, R₁, R₂ és R₃ a fenti és

60 R₄ jelentése metil- vagy etilcsoport –

LiI-dal reagáltatunk olyan reakcióközegben, amely jelentős mennyiségű acetonnitrilt tartalmaz.

2. Az 1. igénypont szerinti eljárás olyan (I) általános képletű vegyületek előállítására, amelyekben X, R₂ és R₃ az 1. igénypontban megadott, és R₁ jelentése fenil-glicil-, helyettesített fenil-glicil- vagy 2-(2-tienil)-2-etoxi-imino-acetil-csoport vagy hidrogénatom, *azzal jellemezve*, hogy a megfelelően helyettesített kiindulási anyagokat alkalmazzuk.

3. Az 1. vagy 2. igénypont szerinti eljárás olyan (I) általános képletű vegyületek előállítására, amelyekben X, R₁ és R₃ az 1. igénypontban megadott, és R₂ jelentése klóratom vagy metilcsoport, *azzal jellemezve*, hogy a megfelelően helyettesített kiindulási anyagokat alkalmazzuk.

4. Az 1. igénypont szerinti eljárás olyan (I) általános képletű vegyületek előállítására, amelyekben X, R₁ és R₂ az 1. igénypontban megadott, és R₃ jelentése hidrogénatom, *azzal jellemezve*, hogy a megfelelően helyettesített kiindulási anyagokat alkalmazzuk.

lelően helyettesített kiindulási anyagokat alkalmazzuk.

5. Az 1. igénypont szerinti eljárás, *azzal jellemezve*, hogy reakcióelegyként lényegében tiszta acetonnitrilt alkalmazzuk.

6. Az 1. igénypont szerinti eljárás, *azzal jellemezve*, hogy olyan reakcióelegyet alkalmazzuk, amely 0–20% aprotikus oldószerből és 80–100% acetonnitrilből áll.

7. A 6. igénypont szerinti eljárás, *azzal jellemezve*, hogy az előállítandó termék 1 móljára számítva kb. 2–7 mól lítium-jodidot alkalmazzuk.

8. A 7. igénypont szerinti eljárás 7-(fenoxi-acetil)-amino-3-klór-3-cefem-4-karbonsav-lítiumsó, 7-(fenoxi-acetil)-amino-1-karba(detia)-3-klór-3-cefem-4-karbonsav-lítiumsó, 7-(fenil-glicil)-amino-3-klór-3-cefem-4-karbonsav-lítiumsó vagy 7-(fenil-glicil)-amino-1-karba(detia)-3-klór-3-cefem-4-karbonsav-lítiumsó előállítására, *azzal jellemezve*, hogy a megfelelően helyettesített kiindulási anyagokat alkalmazzuk.

